

یک کارشناس اقتصادی تشریح کرد:

دلار شهریوری رکورد شکست

صفحه ۱

بررسی سیاست‌های انرژری در زمان جنگ:

جنگ، اقتصاد و نفت

صفحه ۵

پس از برجام صورت گرفت:

جذب ۱۴ میلیارد دلار سرمایه گذاری مستقیم خارجی

صفحه ۲

سرنوشت قانون ۱۰ساله

سر بی کلاه پرستاران از دعوای تعرفه ای

صفحه ۷

معرفی محصول هایما اس ۵ توربو اتوماتیک در نمایشگاه مشهد

صفحه ۲

خسرو تاج خبر داد:

انباشت ۷۰۰۰ خودروی بدون ثبت سفارش در گمرک

صفحه ۲

سرمقاله

آیا بانک‌های ایرانی ورشکست می‌شوند؟

هیرش سعیدیان

شاید سؤال اصلی آن باشد که جلوگیری تصنی از ورشکستگی بانک‌ها آیا به نفع اقتصاد ایران است؟ از آغاز سال ۲۰۱۰ و در زمان اوج بحران بانکی تا پایان آن دولت فدرال در ایالات متحده منتظر ورشکستگی بسیاری از بانک‌ها نماند و تنها با صدور یک نامه از فعالیت ۱۴۹ بانک ورشکسته جلوگیری کرد. بانک‌ها در آمریکا عموماً به اندازه‌ی بانک‌های ایرانی شعبه ندارند، برخی بانک‌ها ممکن است تنها یک شعبه در یک شهر داشته باشند. اما زمانی که فدرال رزرو در این کشور جلوی فعالیت، "فرت‌بانکنگ‌سنتر" در ایالات ویسکانسین را با ۷۵۰ میلیون دلار دارایی گرفت، ورشکستگی این بانک نه از جیب مردم که به حساب موسسه بیمه فدرال پس اندازهای آمریکا انجام گرفت و این موسسه ابتدا به ساکن یک چک ۱۴۲ میلیون دلاری برای سپرده‌گذاران بانک صادر کرد. در کشور ما به دلیل تفاوت ساختارهای مالی طی سالیان موسسات مالی و اعتباری غیر مجازی شکل گرفته بودند که حتی از بانک مرکزی مجوز نداشتند. بحران و فروریز این موسسات را نمی‌توان در دایره‌ی حقوقی "ورشکستگی" تفسیر کرد، بلکه بیشتر می‌توان از عنوان "جعل" و "کلاهبرداری‌های عمومی" برای بسیاری از آنها استفاده کرد، زیرا اخذ وجه از مردم بدون داشتن هیچ نوع اجازهای رسمی از تنها نهاد معتبر دولتی، یعنی بانک مرکزی به این معنا است که بنگاه اقتصادی شما، شامل قانون تجارت نمی‌شود. بررسی مطرح شده در نوشتار تنها به حیطه‌ی "مجازهای بانکداری" در کشور محدود می‌شود. بانک‌های ما اگر به دلیل ضعف عملکردها به مرحله‌ای وارد شوند که میزان نقدینگی آنها، کفاف بدهی‌های فوری بانک‌ها را نیز ندهد، معمولاً دست به دامان بانک مرکزی می‌شوند و این بانک هم از ترس عواقب احتمالی و راه افتادن "دومینوی زمین خوردن بانکی"، نقدینگی در اختیار آنها قسراً می‌دهد تا بدهی خود را بپردازند.

ادامه در صفحه ۵

پایان پاس کاری چک‌ها

صفحه ۱

بررسی یک پدیده‌ی نوظهور اقتصادی

مشتری فروشی

صفحه ۴

دلار شهریوری رکورد شکست

باقی ماند.

بسیستم شهریور ماه نیز ۳۹۰۰ تومان و بیست و یکم شهریور ۳۹۱۴ تومان فروخته شد. در بیست و دوم شهریور ۳۹۲۰ تومان در بازار داد و ستد شد که این رقم بالاترین نرخ دلار در یک ماه اخیر بوده است. در دهه پایانی قیمت دلار آرزان شد و مجدداً مانند ابتدای ماه در کانال ۳۸۰۰ تومان در نوسان بود. در بیست و ششم ماه گذشته دلار ۳۸۹۸ تومان قیمت داشت و در ادامه ماه با شیب ملایم به سمت کاهش حرکت کرد و در بیست و هشتمین روز شهریور ۳۸۹۲ تومان فروخته شد. در مجموع بررسی نرخ دلار در ششمین ماه از سال جاری نشان می‌دهد که دلار بین ۲۸۲۳ تومان تا ۳۹۲۰ تومان در نوسان بوده و در این بازه زمانی ۸۷ تومان نوسان قیمت پیدا کرده است.

تومان رسید. در روزهای بعد بار دیگر دلار سمت و سوی صعودی پیدا کرد و در شانزدهمین روز ماه وارد کانال ۳۹۰۰ تومان شد و ۳۹۰۴ تومان در بازار آزاد فروخته شد. در روزهای بعد دلار همچنان در کانال ۳۹۰۰ تومان

بررسی نرخ دلار در شهریور ماه نشان می‌دهد که در مجموع این نوع ارز ۸۷ تومان نوسان قیمت در این یک ماه پیدا کرده و بالاترین نرخ سال را تاکنون تجربه کرده است. به گزارش ایسنا، دلار آمریکا در ماه گذشته با نوسانات و تغییراتی در جهت افزایش و کاهش همراه شد و در کانال‌های ۳۸۰۰ و ۳۹۰۰ تومان در نوسان بود. دلار در نخستین روز شهریور ماه ۳۸۳۳ تومان عرضه شد که پایین‌ترین نرخ دلار در این ماه بود. در روزهای بعد دلار با روند افزایشی به ۳۸۵۹ تومان رسید. روند صعودی نرخ دلار همچنان ادامه دار شد و در هفتمین روز ماه، ۳۸۶۳ تومان در بازار آزاد عرضه شد.

در یازدهمین روز شهریور ماه با ادامه همین روند دلار به ۳۸۸۲ تومان رسید اما در سیزدهمین روز از شهریور ماه روند این نوع ارز معکوس شد و نرخ آن به ۳۸۷۹

توقف پرداخت سود صندوق سرمایه گذاری بانک‌ها

فرزندان ناخلف نظام بانکی!

بانک مرکزی فعالیت می‌کنند.

صندوق‌ها در مسیر اصلاح

پیمان قربانی، معاون اقتصادی بانک مرکزی، در پاسخ به این سوال که با توجه به راهاندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در بانک‌ها و پرداخت سودهای بالاتر از این طریق به سپرده‌گذاران، اعمال نرخ‌های سود مصوب شورای پول و اعتبار در شبکه بانکی چگونه بوده است، گفت: این مسئله به حوزه نظارت برمی‌گردد اما تا جایی که بنده اطلاع دارم میزان رعایت نرخ‌های سود نسبت به گذشته بهتر بوده است. وی تصریح کرد: درخصوص صندوق‌های سرمایه‌گذاری هم طبق بررسی‌های بانک مرکزی برخی صندوق‌ها پیش از نرخ‌های مصوب شورای پول و اعتبار سود سپرده پرداخت می‌کردند که با هشدار بانک مرکزی، نرخ سود این صندوق‌ها اصلاح شده است. قربانی نرخ سود مطلوب از بعد اقتصاد کلان را یک تا دو درصد بالاتر از تورم عنوان کرد و گفت: با توجه به تنگنای مالی امکان نزدیک کردن یک‌باره نرخ سود به تورم در مدت کوتاه وجود ندارد بنابراین باید به تدریج به این سمت حرکت کنیم. مسلماً، فضای بانکداری سایه‌ای که اکنون با حضور صندوق‌های سرمایه‌گذاری در کشور به وجود آمده و عملاً منجر به دور زدن مصوبات نرخ سود شورای پول و اعتبار در زمینه نرخ‌های سود شده است، مانعی برای کاهش هزینه‌های تامین مالی در کشور قلمداد می‌شود. در واقع با ورود صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت به سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری، نه تنها هیچ نفعی برای رفع مشکلات بازار پول و یا تعمیق بازار سرمایه از این محل متصور نیست، بلکه از مسیر اختلال در نرخ‌های سود بازار پول و افزایش تامین مالی بخش‌های مولد اقتصادی موجب لطمه به رشد اقتصادی و اشتغال کشور به‌عنوان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مقام معظم رهبری و ریاست محترم جمهوری شده است.

به نوشته مهر، در این ارتباط بانک مرکزی با رصد تحولات صورت گرفته در حوزه ورود صندوق‌های مورد بحث به سپرده‌گذاری در نرخ‌های ترجیحی در بانک‌ها و در واکنش به این رویداد ثابت‌زدا، ضمن تلاش برای الزام بانک‌ها برای خروج کامل آنها از فعالیت‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت تا یکسال آینده (موضوع بخشنامه شماره ۹۶/۱۲۷۷ مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۰۱) و نظارت جدی بر رابطه سپرده‌گذاری میان بانک‌ها و صندوق‌های فوق‌الذکر، اخیراً بخشنامه‌ای هشت‌بندی (شماره ۱۷۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۶/۰۶/۰۵) را که به شبکه بانکی کشور ابلاغ کرده است که بر اساس بند ۶ بخشنامه مزبور، بانک‌ها موکداً ملزم به رعایت حداکثر نرخ سود ۱۵ درصدی برای سپرده‌های صندوق‌های مورد بررسی بوده و اعطای هر گونه سود مازاد بر نرخ تعیین شده مزبور ممنوع است.

اگرچه صندوق‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها قرار بود با مصوبه بانک مرکزی برای کاهش نرخ سود، در مسیر انضباط قرار بگیرند، اما مستعد فضایی هستند که بانکداری سایه‌ای را در اقتصاد به خوبی تداعی می‌کنند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری را بسیاری از کارشناسان و مدیران بانکی، فرزندان ناخلف نظام بانکی می‌دانند که اگرچه تشکیل شدند تا در بازار سرمایه، مشکل‌گشایی تامین مالی باشند، اما با گذشت زمان، خود به معضلی برای تامین مالی و نظام بانکی کشور تبدیل شده‌اند و شرایط را برای ادامه حیات بانک‌ها به خصوص با مصوبات

شورای پول و اعتبار و بخشنامه‌های بانک مرکزی برای کاهش نرخ سود، با مشکلاتی مواجه کردند. البته بانک مرکزی در بخشنامه اخیر خود برای کاهش نرخ سود بانکی، تلاش کرد تا ترمز حرکت بی‌وقفه این صندوق‌ها را بکشد و شرایط را به گونه‌ای پیش برد که این صندوق‌ها هم، در چارچوب نظام بانکی و دستورالعمل‌های ابلاغی، پا به پای بانک‌ها حرکت کرده و شرایط را برای یک بانکداری آرام و بدون رقابت منفی در حوزه پرداخت نرخ سود سپرده پیش برند. اما واقعیت آن است که تا پیش از مصوبه بانک مرکزی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها، سود بالایی می‌دادند و بانک مرکزی نتوانسته بود عایدی لازم را از بخشنامه‌های خود برای کاهش نرخ سود در این مسیر برداشت کند. البته نکته حائز اهمیت آن است که آن دسته از منابع صندوق‌ها که در بانک سپرده می‌شود است که اجازه ندارد ترخی بالاتر از نرخ سود بانکی بپردازد، اما به طور قطع، این صندوق‌ها یکسری فعالیت‌های اقتصادی هم دارند که ممکن است منجر به حصول سود بالاتر شود.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری: از تشکیل تا انحراف

موضوع از آنجا شروع شد که به دنبال افزایش عرضه‌های اولیه سهام در سال ۱۳۸۸، صندوق‌های سرمایه‌گذاری طبق قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید (مصوب سال ۱۳۸۸) با هدف تقویت سمت تقاضای بازار سرمایه به عنوان ابزار مالی فرایند و فراهم آوردن موجبات ورود با واسطه سرمایه‌گذاران ریسک‌گریز در فعالیت‌های کم‌ریسک بازار سهام به منظور تعمیق بازار سرمایه، معرفی شدند. به گزارش ایسنا اما علی‌رغم اهداف مثبتی که برای ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده بود، در عمل این صندوق‌ها از هدف اصلی خود که همانا تعمیق بازار سرمایه از طریق تنوع‌بخشی به نهادهای مالی موجود و تقویت طرف تقاضا در بازار سهام است، دور شد. این در حالی است که برخی از مجوزهای قانونی که توسط نهادهای متولی بازار سرمایه صادر شد، باعث شد بانک‌ها و موسسات اعتباری فارغ از مقررات و الزامات بانک مرکزی از صندوق‌های سرمایه‌گذاری به عنوان دستاویزی برای جذب نقدینگی از طریق دور زدن مصوبات شورای پول و اعتبار در زمینه نرخ سود بانکی استفاده کرده و موجبات رشد بی‌رویه ارزش دارایی‌های آنها را فراهم آورد. بررسی‌ها نشان می‌دهد علاوه بر رویکرد نادرست مقرراتی در مجاز شمردن سپرده‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت در شبکه بانکی، نظارت ناکافی نهاد متولی بر نحوه عملکرد این صندوق‌ها نیز مزید بر علت شد تا عملاً صندوق‌های سرمایه‌گذاری از ماهیت اصلی خود در بازار سرمایه دور شده و به صورت غیرمستقیم به نهادی سپرده‌پذیر تبدیل شوند که عملاً خارج از حیطه نظارتی

پایان پاس کاری چک‌ها

حیطت زیست نبی‌تی تاثیر نیست و در زمینه مصرف کاغذ صرفه‌جویی بزرگی حاصل خواهد شد. دو اتفاق مثبت در مورد چک می‌تواند رخ دهد. در زمینه قانون چک تغییراتی حاصل و مشخص شود در حال حاضر چه میزان چک در سیستم بانکی وجود دارد که زمان وصول آنها نرسیده است، زیرا چک یک سند عندالمطالبه است. سال‌هاست که موضوع بدون‌تاریخ‌بودن چک فراموشی شده و مانند سفته و برات از آن استفاده می‌شود. این مسئله باعث سوءاستفاده در زمینه چک‌های بی‌محل شده است؛ چک‌های الکترونیکی می‌تواند حل‌کننده این مشکل باشد و مشخص کند چه میزان چک در موعد نزدیک یا دیرتر صادر می‌شود. سیستم بانکی باید خودش را آماده کند تا در زمان سررسید موعد تاریخ چک‌ها خدمات لازم را ارائه کند. باید به این نکته اشاره کرد که چک کاغذی در اقتصاد کشور و در معاملات داخلی بسیار دست‌به‌دست می‌شود. در این راستا ثبت‌شدن چک‌ها به‌صورت الکترونیکی از جابه‌جایی زیاد چک‌ها و پاسکاری‌های بی‌مورد و بیش از اندازه آنها جلوگیری می‌کند. با وجود چک‌های الکترونیکی در بازار سوءاستفاده از چک کاهش می‌یابد و جعل امضا و دست‌کاری در تاریخ چک‌ها امکانپذیر نخواهد بود. چک‌های الکترونیکی جرایمی را که با چک کاغذی صورت می‌گرفت، از بین می‌برد و مسلماً قوانین جدیدی را در این زمینه به‌همراه دارد.

آیا بانکداری الکترونیکی در ایران موفق عمل کرده است؟

تنها آگاهی که می‌تواند در ایران ادعای به‌روز بودن داشته باشد و با جرئت بیان کند از تجارت الکترونیک استفاده می‌کند، سیستم بانکی کشور است. بانکداری الکترونیک در سایر نقاط دنیا و از جمله ایران به‌خوبی پیش می‌رود. با بانکداری الکترونیکی خطاها کاهش یافته و ارسال‌ها و نقل و انتقالات پولی سریع‌تر اتفاق می‌افتد. ناگفته نماند گردش پول نیز سریع‌تر و بهتر

یک کارشناس اقتصادی تشریح کرد:

پایان پاس کاری چک‌ها

حیطت زیست نبی‌تی تاثیر نیست و در زمینه مصرف کاغذ صرفه‌جویی بزرگی حاصل خواهد شد. دو اتفاق مثبت در مورد چک می‌تواند رخ دهد. در زمینه قانون چک تغییراتی حاصل و مشخص شود در حال حاضر چه میزان چک در سیستم بانکی وجود دارد که زمان وصول آنها نرسیده است، زیرا چک یک سند عندالمطالبه است. سال‌هاست که موضوع بدون‌تاریخ‌بودن چک فراموشی شده و مانند سفته و برات از آن استفاده می‌شود. این مسئله باعث سوءاستفاده در زمینه چک‌های بی‌محل شده است؛ چک‌های الکترونیکی می‌تواند حل‌کننده این مشکل باشد و مشخص کند چه میزان چک در موعد نزدیک یا دیرتر صادر می‌شود. سیستم بانکی باید خودش را آماده کند تا در زمان سررسید موعد تاریخ چک‌ها خدمات لازم را ارائه کند. باید به این نکته اشاره کرد که چک کاغذی در اقتصاد کشور و در معاملات داخلی بسیار دست‌به‌دست می‌شود. در این راستا ثبت‌شدن چک‌ها به‌صورت الکترونیکی از جابه‌جایی زیاد چک‌ها و پاسکاری‌های بی‌مورد و بیش از اندازه آنها جلوگیری می‌کند. با وجود چک‌های الکترونیکی در بازار سوءاستفاده از چک کاهش می‌یابد و جعل امضا و دست‌کاری در تاریخ چک‌ها امکانپذیر نخواهد بود. چک‌های الکترونیکی جرایمی را که با چک کاغذی صورت می‌گرفت، از بین می‌برد و مسلماً قوانین جدیدی را در این زمینه به‌همراه دارد.

حضور چک‌های الکترونیکی در بازار و اقتصاد ایران چه تاثیری دارد؟

چک الکترونیکی می‌تواند نقش بسزایی روی اقتصاد کشور و جابه‌جایی پول داشته باشد. در این راستا از جعل امضا، تغییر تاریخ، دست‌به‌دست‌شدن بیش از حد و نیز از صدور چک‌های بی‌محل جلوگیری می‌شود و شهروندان با اطمینان بیشتری می‌توانند فعالیت کنند. چک‌های الکترونیکی تنها روند صدور دسته چک را برای مردم تسهیل می‌کند، بلکه درمورد صحت چک‌های صادر شده و امنیت آن به مردم اطمینان خاطر می‌دهد. امید است با جایگزینی چک‌های الکترونیکی وضعیت سیستم بانکداری کشور بهبود یابد.